

Nr 135.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m.; given Stockholms slott den 7 mars 1941.

Under åberopande av bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m.

GUSTAF.

Fritiof Domö.

Förslag

till

Lag**angående fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19)
om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande
till utlandet m. m.**

Härigenom förordnas, att lagen den 16 februari 1934 om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m., vilken lag gäller till och med den 30 juni 1941,¹ skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1942.

¹ Se SFS 1940:234. Senaste lydelse av 1 och 3 §§, se SFS 1937:199 och 1940:234.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 februari 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Domö, anmäler efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt cheferna för justitie- och finansdepartementen fråga om *fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m.* samt anför härvid följande:

Sedan 1934 års riksdag (skr. nr 15) bifallit av Kungl. Maj:t i proposition den 12 januari 1934 (nr 56) framlagt förslag till lag om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m., att gälla tills vidare till och med den 30 juni 1935, utfärdade Kungl. Maj:t den 16 februari 1934 lag i ämnet (nr 19), i det följande benämnd clearinglagen.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i proposition 1935 (nr 246), 1936 (nr 121), 1937 (nr 142), 1938 (nr 96), 1939 (nr 68) och 1940 (nr 116) har riksdagen (skr. 1935: nr 297, 1936: nr 115, 1937: nr 89, 1938: nr 123, 1939: nr 113 och 1940: nr 135) beslutat, att clearinglagen skulle erhålla förlängd giltighet för tiden till och med den 30 juni 1941.

Lag angående fortsatt giltighet av clearinglagen har, i överensstämmelse med riksdagens beslut, utfärdats senast den 19 april 1940 (nr 234). Genom denna lag har tillika 1 § clearinglagen erhållit viss ändrad lydelse. Ytterligare ändring i 1 § samt ändringar i 3 § hava vidtagits genom lagar i ämnet den 15 juni 1935 (nr 326) och den 7 maj 1937 (nr 199).

Clearinglagen har i dess nu gällande avfattning följande lydelse:

»1 §.

Har i främmande stat rätten att förfoga över betalningsmedel inskränkts, äge Konungen, i den mån så prövas nödigt för vinnande av betalningsutjämning (clearing), efter hörande av fullmäktige i riksbanken förordna, att den, som är betalningsskyldig för vara, härrörande från den främmande staten, eller eljest är pliktig att utgiva betalning för fordran, som tillkommer någon i den staten eller som från sådan fordringsägare övergått å annan, skall fullgöra betalningsskyldigheten

a) om clearingavtal slutits med den främmande staten, genom att på villkor, som stadgas i avtalet, inbetala beloppet i riksbanken eller i annan av

Konungen angiven bank eller ock i särskild för ändamålet inrättad kassa; samt

b) i annat fall genom beloppets insättande i bank eller kassa, varom under a) förmäles, å räkning, varöver förfogande icke må ske i vidare mån än Konungen bestämmer.

I förordnande, som nu sagts, äge Konungen föreskriva, i vilket myntslag betalningen skall fullgöras.

I fall, som under b) avses, äge Konungen, i stället för att förordna om betalningsskyldighetens fullgörande i där stadgad ordning, föreskriva att betalning må erläggas allenast med användande av visst eller vissa slag av betalningsmedel eller fordringar.

2 §.

I fall då förordnande meddelas om insättning av medel å räkning, som i 1 § under b) avses, äge Konungen, där omständigheterna därtill föranleda, tillika förordna, att den, som har fordran hos någon i den främmande staten men på grund av där viddagna inskränkningar i rätten att förfoga över betalningsmedel ej kan erhålla betalning, skall äga utbekomma betalning av insatta medel mot det att han för clearing av fordringar, för vilkas gäldande insättningar skett, avstår så mycket av sin egen fordran, som svarar mot uppuret belopp.

3 §.

Där för tillsyn å efterlevnad av förordnande varom ovan sagts så finnes behöfligt, äge Konungen stadga skyldighet att förete handelsböcker jämte därtill hörande handlingar. Konungen äge jämväl i övrigt meddela erforderliga föreskrifter för verkställande av förordnandet så ock till förhindrande av åtgärder, som äro ägnade att uppenbart motverka vinnandet av med förordnandet avsett ändamål.»

Förordnanden jämlikt clearinglagen hava av Kungl. Maj:t meddelats i förhållande till följande länder, beträffande vilka betalningsöverenskommelser avslutats: *Turkiet* (kungörelse den 22 juni 1934, nr 348; ändr. 1936 nr 488 och 1940 nr 166); *Tyska riket* (kungörelse den 28 augusti 1934, nr 464; ändr. 1934 nr 510 och 549 samt 1940 nr 1022); *Estland* (kungörelse den 27 mars 1935, nr 72; 1—7 §§ upphävda 1940, nr 517); *Lettland* (kungörelse den 27 mars 1935, nr 71; ändr. 1936 nr 258; upphävd 1939 nr 145); *Italien* (kungörelse den 28 juni 1935, nr 381; ändr. 1936 nr 498 och 585, 1937 nr 441 samt 1940 nr 1023); *Belgien, Luxemburg och Nederländerna* (kungörelse den 28 juni 1940, nr 633); *Danmark* (kungörelse den 23 juli 1940, nr 720); *Norge* (kungörelse den 12 juli 1940, nr 711); *De Socialistiska Rådsrepublikernas Union* (kungörelse den 9 september 1940, nr 811). Genom kungörelsen den 28 juni 1940, nr 633, som har avseende även på betalningar i förhållande till *Frankrike*, hava betalningar i förhållande till detta land i viss utsträckning spärrats. På samma sätt har med stöd av clearinglagen betalningsspärr upprättats i förhållande till *Spanien* (kungörelse den 19 september 1936, nr 511); *Estland* (kungörelse den 12 juli 1940, nr 713; 1—5 §§ och 7 § upphävda 1940 nr 820); *Lettland och Litauen* (kungörelse den 23 juli 1940, nr 722; 1—5 §§ och 7 § upphävda 1940 nr 820).

Handläggningen av ärenden rörande de nu angivna författningarnas tillämpning ankommer, såvitt angår clearingförfarandet med Tyskland, Italien, Norge, Danmark, Belgien, Luxemburg, Nederländerna och De Socialistiska Rådsrepublikernas Union samt betalningsanordningen i förhållande till Spanien och Frankrike, på clearingnämnden, för vilken instruktion av Kungl. Maj:t utfärdats den 28 augusti 1934 (nr 465) (jfr kungörelsen den 15 februari 1935 (nr 23) med vissa bestämmelser angående uppgiftsskyldighet i förhållande till clearingnämnden). Ärenden rörande clearingavtalet med Turkiet handläggas av clearingkontoret, som organiserats i nära anslutning till Sveriges allmänna exportförening. Närmare föreskrifter angående clearingkontorets verksamhet hava av Kungl. Maj:t meddelats i brev den 22 juni 1934.

Då, såsom förut nämnts, clearinglagen upphör att gälla med utgången av juni månad 1941, har inom handelsdepartementet till övervägande upptagits frågan om utsträckning av lagens giltighetstid.

I ärendet hava kommerskollegium, clearingnämnden och fullmäktige i riksbanken avgivit yttranden. Samtliga hörda myndigheter tillstyrka, att lagens giltighetstid förlänges. Någon ändring av lagens innehåll ifrågasättes icke.

För egen del vill jag, enär behov av sådant bemyndigande, varom i clearinglagen stadgas, alltjämt gör sig gällande, förorda, att åt lagen i fråga förlänas förlängd giltighet under ett år.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över ett upprättat förslag till *lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m.*, av den lydelse bilaga¹ vid detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Åke Hartvig.

¹ Denna bilaga, vilken är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 26 februari 1941.

Närvarande:

justitieråden FORSSMAN,
BELLINDER,
regeringsrådet LUNDEVALL,
justitierådet STERZEL.

Enligt lagrådet den 25 februari 1941 tillhandakommet utdrag av protokoll över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 21 februari 1941, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av sekreteraren i clearingnämnden Christian Eberstein.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
G. Lindencrona.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Domö, anmäler efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt cheferna för justitie- och finansdepartementen lagrådets den 26 februari 1941 avgivna utlåtande över det den 21 februari 1941 till lagrådet remitterade förslaget till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m. samt hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Åke Hartvig.